

Mötesbok: Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott (2024-11-07)

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Datum: 2024-11-07

Plats: Esplanaden, Stadshuset

Kommentar:

Dagordning

Beslutsärenden

37/24 Tid för justering	3
38/24 Uppföljning av JUSK aktivitetsplan och budget T2 2024	4
39/24 Process för uppdatering av strategi för jämställdhetsarbete, oktober 2024	8
40/24 Information om kommunala råd och dess organisatoriska struktur	15
41/24 JUSK medfinansiering projekt från Kvinno- och tjejjouren	16
42/24 Motion 7/2024: Utveckla och utöka Fritidsbankens verksamhet i Umeå; Lennart Arvidsson (V)	26
43/24 Motion 21/2023: Genomför en extern granskning av studieförbunden	34
44/24 Informationer 2024-11-03	45

Tjänsteskrivelse

2024-10-31

Kommunfullmäktiges
jämsälldhetsutskott

Diariernr: KS-2024/00771

Tid för justering

Förslag till beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

Att protokollet justeras digitalt senast torsdag den 14 november 2024.

Ärendebeskrivning

Jämställdhetsutskottet har att besluta om tid för justering.

Förnamn, Efternamn
Befattning

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

2024-11-01

Kommunfullmäktiges
jämfällldhetsutskott

Diariennr: KS-2024/00219

JUSK aktivitetsplan och budget 2024

Förslag till beslut

Jämställldhetsutskottet har tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Uppföljning av JUSK aktivitetsplan och budget för T2 2024

Beslutsunderlag

Aktivitetsplan 2024 återrapportering T2

Budget 2024 återrapportering T2

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställldhet

Linda Gustafsson, jämställldhetsstrateg

Förnamn, Efternamn

Befattning

Annika Dalén

Utvecklingsstrateg

jämställldhet

Återrapportering T2

Jämställdhet i ordinarie styr- och ledningsstruktur

1. Säkerställa och följa upp att övergripande frågor har en genusanalys som underlag inför kommunfullmäktige
  - JUSK har haft två sammanträden under T2, och under dessa antagit ett yttrande på motion samt haft ett antal informationsärenden.
2. Följa upp nämndernas arbete med det övergripande inriktningsmålet att skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv
  - Genomfört T1
3. Ge inspel och expertstöd för att säkerställa ett jämställdhetsperspektiv i strategiska processer
  - Expertstöd och deltagande i referensgrupper i en rad externfinansierade projekt: GenProcure (upphandling), Pilot City Project North Star (strategisk utveckling), GoGreenRoutes (gator och parker), Föreningssamverkan för klimatneutralitet (fritid), Reflect (Viva integration), Energiplanen Umeå kommun.
  - Expertstöd och deltagande i arenautredning (leds av näringsliv).
4. Bereda ratificering av CEMR-deklarationen utifrån tillagda artiklar
  - Beslut om antagande KF 17 juni 2024.
5. Uppdatera strategi för jämställdhetsarbete i linje med ny styrstruktur samt CEMR-deklarationens nya artiklar
  - Pågående arbete
6. Årlig återrapport till kommunfullmäktige kring utskottets arbete
  - Genomfört T1

Ökad kunskap innebär medvetna beslut

7. Stötta verksamheter för ett hållbart och långsiktigt jämställdhetsarbete med förståelse för könsmaktsordningen och hur den samspelar med andra maktstrukturer
  - Stöd till Dragonskolan för vidareutveckling av projekt kring sex mot ersättning som genomförs under hösten 2025
  - Dialog med utbildning och fastighet kring jämställdhetsfrågor i relation till utformning av skolgårdar
  - Utbildning med Strategisk utveckling samt konsult i uppstart av arbete med Energiplan Umeå kommun
8. Verka för att minst en ny verksamhet per år initierar alternativt fördjupar jämställdhetsarbete
  - Samverkan med Äldreomsorgen pågående arbete.
9. Följa och uppmärksamma frågor om arbetets organisering och andra centrala personalfrågor ur ett jämställdhetsperspektiv
  - Pågående dialog med HR
10. Genomföra eller samverka i genomförandet av minst två större utåtriktade arrangemang med fokus på aktuella jämställdhetsfrågor
  - Genomförs under T1 och T3

Innovation och partnerskap gör skillnad

11. Ansöka om minst ett externt finansierat projekt där jämställdhet är en bärande del
  - Ansökan HORIZON "Spacefit" (avvaktar besked)

12. Utveckla och/eller bibehålla samverkan med relevanta aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå för att stärka arbetet med jämställdhet inom samtliga politikområden
  - Samverkan inom Arctic Urban and Regional Cooperation AURC, deltagande på Arctic Forum i Bryssel i maj 2024
13. Positionera och synliggöra Umeå kommuns jämställdhetsarbete internt och extern
  - Könade landskapet med Trästad Sveriges styrelse 16 maj 2024
  - Könade landskapet med Cubas ambassadör 20 maj 2024
  - Könade landskapet med arkitektstudenter, arrangerat av RISE, 20 maj 2024
  - Könade landskapet med studiebesök från Huddinge kommun, 20 maj 2024
  - Könade landskapet med ICLD – besök Kenyanska regioner och kommuner 21 maj 2024
  - Föreläsning på webinarium arrangerat av Femcities 4 juni 2024
  - Könade landskapet besök Taipei 10 juni 2024
  - Könade landskapet med kommunikationsavdelningen 13 juni 2024
  - Föreläsning på webinarium arrangerat av Tysklands transportministerium 27 augusti 2024
  - Könade landskapet Stockholms stad 29 augusti 2024
  - Medverka The city changers podcast #12 The Gendered City
  - Job shadow från Vasa, Rebecca Åkers, 2 v maj 2024.

Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

14. Stötta arbetet för klimatneutralitet samt hållbar mobilitet och en jämställd och rättvis omställning
  - Deltagande i planeringen och genomförandet av två internationella konferenser i Umeå i maj 2024 – Driving Urban Transitions City Panel och Swedish Mission Cities Summit
15. Fortsätta arbete med jämställd stadsplanering och metoden Det könade landskapet
  - Kontinuerligt arbete
16. I samverkan genomföra Umeå kommun Handlingsplan mot våld med utgångspunkt i det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra
  - Presentation på UmeBrå sammanträde 11 juni 2024

	BUDGET	UTFALL T1	UTFALL T2
Jämställdhet i ordinarie styr- och ledningsstruktur			
1. Säkerställa och följa upp att övergripande frågor har en genusanalys som underlag inför kommunfullmäktige	0 kr		
Följa upp nämndernas arbete med det övergripande inriktningsmålet att skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv	0 kr		
Ge inspel och expertstöd för att säkerställa ett jämställdhetsperspektiv i strategiska processer	0 kr		
Bereda ratificering av CEMR-deklarationen utifrån tillagda artiklar	0 kr		
Uppdatera strategi för jämställdhetsarbete i linje med ny styrstruktur samt CEMR-deklarationens nya artiklar	40 000 kr		
Årlig återrapport till kommunfullmäktige kring utskottets arbete	0 kr		
Ökad kunskap innebär medvetna beslut			
Stötta verksamheter för ett hållbart och långsiktigt jämställdhetsarbete med förståelse för könsmaktens ordning och hur den samspelar med andra maktstrukturer	250 000 kr		17 280 kr
Verka för att minst en ny verksamhet per år initieras alternativt fördjupas jämställdhetsarbete	100 000 kr	4 761 kr	7 659 kr
Följa och uppmärksamma frågor om arbetets organisering och andra centrala personalfrågor ur ett jämställdhetsperspektiv	0 kr		
Genomföra eller samverka i genomförandet av minst två större utåtriktade arrangemang med fokus på aktuella jämställdhetsfrågor	150 000 kr	3 224 kr	
Innovation och partnerskap gör skillnad			
Ansöka om minst ett externt finansierat projekt där jämställdhet är en bärande del	150 000 kr		
Utveckla och/eller bibehålla samverkan med relevanta aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå för att stärka arbetet med jämställdhet inom samtliga politikområden	50 000 kr	25 526 kr	
Positionera och synliggöra Umeå kommuns jämställdhetsarbete internt och externt	50 000 kr	4 000 kr	1 200 kr
Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling			
Stötta arbetet för klimatneutralitet samt hållbar mobilitet och en jämställd och rättvis omställning	0 kr		
Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering och metoden Det könade landskapet	20 000 kr	2 877 kr	
I samverkan genomföra Umeå kommun Handlingsplan mot våld med utgångspunkt i det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra	40 000 kr	763 kr	
	850 000 kr	41 151 kr	26 139 kr

Tjänsteskrivelse

2024-11-01

Kommunfullmäktiges
jämställdhetsutskott

Diariennr: KS-2014/00854

Uppdatering av Strategi för jämställdhetsarbete

Förslag till beslut

Jämställdhetsutskottet har tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Presentation av förslag till process framåt för uppdateringen av strategi för jämställdhetsarbete

Beslutsunderlag

Jämställdhetsstrategi process nov 2024

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg
Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Beslutet ska skickas till

Ledningskoordinator

Förnamn, Efternamn
Befattning

Annika Dalén
Utvecklingsstrateg
jämställdhet

Fortsatt process uppdatering ”Strategi för jämställdhetsarbete”

2024-11-07

Syftet med jämställdhetsstrategin?

- Att ge nämnder och verksamheter stöd i utförande av jämställdhetsarbete
- Att visa på Umeå kommuns vilja och ambition i jämställdhetsarbete

Genomfört arbete

- Beslut av JUSK att uppdatera Strategi för jämställdhetsarbete
- Nya artiklar CEMR – deklARATIONEN antagna av kommunfullmäktige juni 2024
- Dialogsamtal genomförda med nämnder september – oktober 2024
- Dialog med enheten för styrning och samordning

Reflektioner dialogsamtal

- Nya styrmodellen
- Stöd i jämställdhetsarbete
- Samverkan mellan nämnder och förvaltningar kring problemformuleringar och lösningar
- Former för ett kontinuerligt politiskt samtal om jämställdhet

Innehåll uppdaterad jämställdhetsstrategi

Uppdaterad CEMR - deklARATION

Ny styrmodell och delvis ny organisation

Kvarstående mål jämställdhet

Kvarstående politisk organisation (JUSK)

Tidsplan processen framåt

- 13 februari
Remissversion presenteras för JUSK på uppdaterad strategi JUSK ger synpunkter på utkastet.
- 13 februari
Beslut om utskick av strategi på remiss (JUSK)
- Februari – april
Intern remiss samtliga nämnder samt de kommunala bolagen
- 15 maj
Förslag på uppdaterad strategi jämställdhet presenteras för JUSK
- Till KF för fastställande (troligt augusti 2025)

Tjänsteskrivelse

2024-10-31

Kommunfullmäktiges
jämfällldhetsutskott

Diariennr: KS-2024/00955

Information om kommunala råd och dess organisatoriska struktur

Förslag till beslut

Jämställldhetsutskottet beslutar
att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Ledningskoordinator Dan Gideonsson informerar om vilka kommunala råd
som finns och hur dess organisatoriska struktur ser ut.

Beslutsunderlag

-

Beredningsansvariga

-

Beslutet ska skickas till

-

Förnamn, Efternamn
Befattning

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

2024-10-31

Kommunfullmäktiges
jämsälldhetsutskott

Diariennr: KS-2023/00917

JUSK medfinansiering projekt från Kvinno- och tjejjouren

Förslag till beslut

Jämsälldhetsutskottet beslutar

att medfinansiera kvinno- och tjejjourens projektansökan med 100 000 kronor enligt nedan

Ärendebeskrivning

Kvinn- och tjejjouren i Umeå har inkommit med en projektansökan till Länsstyrelsen med fokus på kvinnor och tjejer som har eller haft en relation med en man/kille som befinner sig i gängkriminalitet. Projektet är en fortsättning på den förstudie som har bedrivits under 2024 och finansierats gemensamt av JUSK och Länsstyrelsen.

I det samverkansforum för berörda aktörer (polis, skola, näringsliv, socialtjänst, hälso- och sjukvård och civilsamhället), som upprättats inom ramen för förstudien har man identifierat att även om kunskapen finns i flera verksamheter är det fortsatt utmanande för särskilt myndigheter att erbjuda stöd och skydd till våldsutsatta kvinnor och tjejer i gängkriminell miljö.

Målet med projektet är att anpassa och implementera ett metodstöd samt att utveckla och stärka samverkansforumet "Under radarn". Uppsökande arbete kommer att ske under större evenemang som Rally-VM och Brännbollsryan och under hösten 2025 planeras en spridningskonferens.

Den totala budgeten för projektet är 447 100 kronor enligt ansökan som inkommit till Länsstyrelsen. Medlen för medfinansieringen från JUSK föreslås tas från jämsälldhetsutskottets budget 2024, budgetpost "Ansöka om minst ett externt finansierat projekt där jämsällldhet är en bärande del" (kvarstående budget 150 000 kronor).

Jämsälldhetsutskottet bedömer att det föreslagna projektet ligger i linje med såväl Umeå kommuns prioriteringar för jämsällldhetsarbetet som den

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2023/00917

av kommunfullmäktige beslutade förstärkta satsningen på Umeå växer tryggt och säkert.

Beslutsunderlag

Projektansökan från kvinno- och tjejjouren

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Beslutet ska skickas till

sara.moberg@lansstyrelsen.se

Förnamn, Efternamn

Befattning

Annika Dalén

Utvecklingsstrateg

Från: HR <hr@kvinnojoureniumea.se>

Skickat: den 10 oktober 2024 13:09

Till: Länsstyrelsen i Västerbottens län

Ämne: Ansökan om medel

Bifogade filer: Kvinno- och tjejjouren i Umeå? - under radarn.pdf; ATT00001.htm; logga.png; ATT00002.htm

Hej!

Bifogar Kvinno- och tjejjouren i Umeås ansökan om medel.

Vänligen,
Hanna
Kvinno- och tjejjouren i Umeå
090 77 97 00
076 029 00 28
www.kvinnojoureniumea.se

För information om hur vi behandlar dina personuppgifter, se www.kvinnojoureniumea.se/GDPR

Ansökan om medel till Fortsättning av föregående förstudie

Sökande: Kvinno- och tjejjouren i Umeå

Organisationsnummer: 8940017075

Summa som söks från Länsstyrelsen:

Bakgrund (max en halv sida)

- Varför vill ni genomföra insatsen?
- Vilket behov ser ni som fick er att planera den här insatsen?
- Vilka genusaspekter ser ni kopplat till er behovsbeskrivning?

Kvinno- och tjejjouren i Umeå har under 2024 erhållit projektmedel från Länsstyrelsen Västerbotten och Umeå kommun för att bedriva en förstudie med syfte att undersöka vilka aktörer på lokal nivå som möter våldsutsatta kvinnor och tjejer med en manlig partner som befinner sig i gängkriminalitet. I förstudien ville vi undersöka vilken kunskap som finns i länet, vilket stöd som finns för målgruppen och vilket stöd som saknas. Vi skapade ett samverkansforum för berörda aktörer och det som kommit fram i samverkansforumet ligger till grund för denna ansökan och för arbetet framåt. Aktörer som är representerade i samverkansforumet är representanter från polis, skola, näringsliv, socialtjänst, hälso- och sjukvård och andra från civilsamhället.

I vår egen verksamhet, liksom vad som framkommit i samverkansforumet ser vi att kvinnor och tjejer utnyttjas av män och killar på många olika sätt. Prostitution och människohandel är mycket vanligt förekommande i gängmiljö, vilket även bekräftas i Jämställdhetsmyndighetens rapport "Ett fortsatt starkt arbete mot prostitution och människohandel" (slutrapport mars 2023). Vi ser därför ett stort behov av att lyfta och uppmärksamma sambandet mellan gängkriminalitet och sexuell exploatering eller exploatering för kriminella ändamål av kvinnor och tjejer i vårt län och i samverkan med andra viktiga aktörer.

Vi ser av den nulägesbild som vi tagit del av i samverkansforumet att även om kunskapen finns i flera verksamheter, så är det fortsatt utmanande för särskilt myndigheter att erbjuda stöd och skydd till våldsutsatta kvinnor och tjejer i gängkriminell miljö. Möjligheten att ge ett långsiktigt och flexibelt stöd till målgruppen är begränsad, men absolut nödvändig.

Mål (max 10 rader)

- Vad vill ni uppnå - konkret - med insatsen?

Målet med projektet är att i vår verksamhet implementera, på ett sätt som anpassat till vår verksamhet och i dialog med våra samverkanspartners, det metodstöd som lanseras av Plattformen Civila Sverige mot Människohandel i hur en arbetar uppsökande på internet där tjejer säljs och exploateras. Detta för att ge ett bättre och mer anpassat stöd och skydd till våldsutsatta tjejer och unga kvinnor.

Samverkansforum

Säkerhetsställa och stärka det nya samverkansforumet i kommunen och länet "Under radarn". Genom samverkansforumet kan vi få och förmedla en nulägesbild samt öka och utveckla den lokala samverkan.

Målgrupp

- Vilka vänder sig insatsen till, direkt?

Målgruppen för de aktiviteter vi önskar genomföra är dels aktörer på lokal nivå som möter våldsutsatta kvinnor och tjejer i gängkriminell miljö, samt de utsatta unga kvinnorna/tjejerna själva genom vårt utökade stöd.

Vad ska ni göra och hur ska ni göra det?

- Hur kommer ni att arbeta med ett genusperspektiv i den verksamhet ni genomför?
- Om ni planerar att genomföra en universellt våldsförebyggande insats beskriv på vilket sätt insatsen är genusförändrande?

Vi vill starta upp vårt uppsökande arbete på digitala plattformar för att erbjuda stöd och skydd till våldsutsatta unga kvinnor och tjejer i dialog med relevanta samverkanspartners. Kvinno- och tjejjouren i Umeå har redan en upprättad kontakt med regionskoordinator mot prostitution och människohandel region Nord gällande behovet av att samordna insatser för att arbeta uppsökande online. Vi ser att andra relevanta nära samverkanspartners att ha dialog med i samband med att vi arbetar uppsökande kan vara Länsstyrelsen Västerbotten, Centrum mot våld Umeå samt Centrum mot våld Skellefteå.

I vår egen verksamhet får vi höra från tjejer som har konton på exempelvis OnlyFans att de kan ta emot 50 förfrågningar på lokal nivå varje dag från män och killar. Plattformen Civila Sverige mot Människohandel lanserar nu ett metodstöd för uppsökande arbete online. Vi på Kvinno- och tjejjouren i Umeå är redan certifierade för det nationella stödprogrammet genom Plattformen Civila Sverige mot Människohandel, och ser därför detta som en fortsättning att stärka arbetet framåt. Vi anser att ett uppsökande arbete behöver finnas på de plattformar där kvinnor och tjejer säljs och exploateras, samt att det ska finnas ett lättillgängligt stöd för kvinnor och tjejer som vill ha stöd i sin situation. Vi vet genom berättelser från vår egen verksamhet och genom resultat av förstudien under 2024 att ta första kontakt med en kvinnojour eller tjejjour anses vara ett lättare steg för många. Därför anser vi att vi är lämplig instans, i dialog med andra, att genomföra denna insats.

Vi vill fortsätta att stärka samverkan i kommunen och länet gällande målgruppen våldsutsatta kvinnor och tjejer i gängkriminell miljö genom återkommande träffar under året, likt 2024. Under 2024 har 15 olika aktörer och 24 unika deltagare deltagit. Att gruppen har haft en bred representation av aktörer, samtidigt som vi inte varit en alltför stor grupp, har varit framgångsfaktorer i samverkan. Genom dessa träffar får vi även under

Tidsplan

- När ska ni starta och när ska det vara klart?
- Om det är möjligt kan man här också skriva när olika aktiviteter/insatser ska genomföras

Exempel:

April - maj: skaffa lokal och anställa seminarieledare

Juni - juli: rekrytera seminariedeltagare, skicka inbjudan, mm.

Augusti - oktober: genomföra seminarier

November - december: utvärdera projektet och planera hur vi går vidare.

Start 1 januari 2025, slutfört och redovisat 31 december 2025.

Januari-februari: Se över metodstödet och hur det kan implementeras, ta kontakt för att starta dialog med berörda samverkanspartners. Eventuellt hinna besöka Novahuset inför att vi ska genomföra första uppsökande insatsen under RallyVM 13-15 februari 2025.

Mars-maj: Arbeta med resultaten från RallyVM för att planera inför brännbollsyran, se över våra möjligheter till uppsök på andra sidor såsom Onlyfans.

September-dec: Uppsök universitets-veckor, samt genomföra spridningskonferens.

Löpande under året kommer vi att sammankalla till samverkansträffar med forumet "under radarn" för att utveckla samverkan + nulägesbild. Vi kommer också veckovis hålla Snapchat öppen + sprida ordet om vårt uppsökande arbete. Arbetet med spridningskonferensen och utformningen av det pågår hela året i olika skeden.

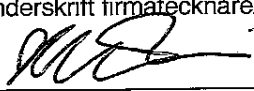
Vilka andra ska ni samarbeta med i genomförandet?

Vi önskar, förutom vårt redan upprättade samarbete med Regionskoordinator, skapa dialog med Centrum mot våld Umeå och Skellefteå och Länsstyrelsen Västerbotten i det uppsökande arbetet. Vi vill säkerhetsställa att samverkansforumet håller samma bredd av aktörer och se om och hur vi ska utöka det med fler aktörer.

Resurser och budget

<ul style="list-style-type: none"> Budgeten är en ekonomisk plan över vad insatsen kommer att kosta och hur man planerar att finansiera den. Vad behövs för att genomföra insatsen och hur ska den finansieras? Exempel på budgetposter avseende utgifter: lönekostnader, konsultkostnader, lokal för konferens. 	
Mall för budget:	
UTGIFTER	
Se separat bilaga	kr
Se separat bilaga	kr
Se separat bilaga	kr
Se separat bilaga	kr
Se separat bilaga	kr
Se separat bilaga	kr
Summa:	kr
INTÄKTER	
Bidrag från Länsstyrelsen	kr
Se separat bilaga	kr
Se separat bilaga	kr
Se separat bilaga	kr
Summa:	kr

Undertecknande

Ort och datum: Umeå 10/10 2024	Underskrift firmatecknare/ansvarig chef:
Namnförtydligande: HANNA TANNÄ	
E-post: HR@KVINNOJOURENI.UMEÅ.SE	Telefon: 090 779700

Budget:

Personalkostnader: 278400 (50% i 12 månader, inklusive sociala avgifter).

Lokal och fika till samverkansträffar: 15 000 kr.

Marknadsföring (lansera och marknadsföra Snapchat, merch, användarkostnader på betalsidor, bussreklam) 30 000 kr.

Materialkostnad i form av utskrifter 1000 kr.

Studieresor för 5 personer (resa t/r, lokaltrafik i Linköping, boende 2 nätter) 15 000 kr.

Traktamente vid resor för jourkvinnor 2700 kr.

Mat och fika för ideell jourtjejer som deltar vid rallyVM, brännbollsyran m.m: 5000 kr.

Spridningskonferens med möjlighet för 100 personer att delta (lokal, mat, gåva till föreläsare, föreläsarkostnad). Ej sändas digitalt utifrån säkerhetsaspekt. Uppskattad kostnad för en spridningskonferens hamnar på 100 000 kr.

Tjänsteskrivelse

2024-11-01

Kommunfullmäktiges
jämförhetsutskott

Diarienum: KS-2024/00267

Motion 7/2024: Utveckla och utöka Fritidsbankens verksamhet i Umeå; Lennart Arvidsson (V)

Förslag till beslut

Jämförhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

Att bifalla motionens första att – sats

Att avslå motionens andra att- sats

Ärendebeskrivning

Lennart Arvidsson (V) motionerar i motion 7/2023 om att utveckla och utöka Fritidsbankens verksamhet i Umeå. Fritidsbankens verksamhet möjliggör för allmänheten att låna utrustning ex. skidor, skridskor, flytvästar, tält etc. för att möjliggöra en aktiv fritid för fler och för att öka cirkulariteten vad gäller idrotts – och fritidsutrustning. Att låna utrustning på Fritidsbanken är avgiftsfritt och i dagsläget finns en fast lokal på Ålidhem. Motionären lyfter att fritidsbankens verksamhet är viktigt för ett jämlikt fritids- och idrottsliv, då det möjliggör och underlättar olika aktiviteter för familjer som av ekonomiska skäl inte har möjlighet att köpa egen utrustning. Fritidsbanken öppnade 2018 och i dagsläget finns ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Västerbottens idrottsförbund och Umeå kommun. Motionären föreslår att ytterligare en Fritidsbank bör etableras i Umeå och att Ersboda bör vara huvudalternativ.

Vänsterpartiet yrkar:

Att Umeå kommun utreder och skapar förutsättningar för att utöka Fritidsbankens verksamhet genom att starta en fritidsbank på Ersboda.

Att processen med att etablera Fritidsbanken på Ersboda inleds senast två år efter det att motionen antagits av Umeå kommunfullmäktige.

Fritidsnämnden anger i sitt svar att Fritidsbanken är en ideell organisation som drivs av RF- SISU Västerbotten och dess sociala företag Idrottsservice Västerbotten. Grundpelarna i Fritidsbankens verksamhet är att alla får låna, att allt är gratis och att återanvända utrustning. I princip all utrustning är

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2024/00267

skänkt till fritidsbanken. Lokalen finns på Ålidhem men samverkan sker med skolor och föreningsliv.

Fritidsnämnden lyfter vidare det IOP som nu finns och att syftet med partnerskapet är att utveckla ett långsiktigt samarbete och skapa en hållbar finansiering för Fritidsbanken över tid.

Fritidsnämnden har efter inkommen motion gjort en mindre utredning som visar att Fritidsbanken ser positivt på en ny etablering, att den nuvarande lokalen är trångbodd och att de idag inte kan tillvarata all utrustning som lämnas in. Statistiken visar att 3% av låntagare var från Ersboda och 47% från Ålidhem (2023)

Fritidsnämnden har uppskattat kostnaden för etablering och drift av ytterligare en butik för Fritidsbanken till 2,9 mnkr i årlig budget samt 0,8 mnkr i uppstartskostnad. IOP:et har en årlig budget på 1,5 mnkr, främst för personalkostnader. Finansiering sker genom 1mnkr från KS och 0,5 mnkr från Fritidsnämnden. Fritidsnämnden anser vidare att om ett beslut tas om att starta ytterligare en fritidsbank bör den ingå i det redan befintliga IOP:et med en utökning av budget.

Fritidsnämnden beslutade om bifall till motionens första att – sats och avslag på motionens andra att-sats med hänvisning till att ett beslut om etablering inte kan tas förrän utredning är gjord.

Jämställdhetsutskottets yttrande:

Fritidsbanken bedriver en viktig verksamhet i att skapa förutsättningar för att utjämna ojämlikheter i vilka som ges möjlighet att delta i idrotts- och fritidsaktiviteter. Oavsett om det handlar om möjligheter att delta i idrottsaktiviteter under en längre sammanhållen tid eller kortare lån till ex. friluftsdagar eller enskilda idrottslektioner på skola så är verksamheten viktig för att skapa möjligheter för fler att delta. RISE research institute skrev 2020 en rapport om Fritidsbanker i Sverige. Den visade att ungefär 40% av de som lånat utrustning på Fritidsbanken gjort det för aktivitet med familjen, ca 15% respektive 20% lånade utrustning för skolaktivitet och aktivitet med kompisar. Utvärderingen visar också att det är lätt att få in utrustning till fritidsbanken och att den största andelen av utrustningen anses vara i "Bra begagnat skick". Centrum för idrottsforskning har utvärderat fritidsbankernas verksamhet, rapporten visar att den geografiska platsen är avgörande för vilka som lånar samt att lånen främst leder till spontanidrott. Rapporten visar att om en Fritidsbank placeras i ett socialekonomiskt område där man har det gott ställt så kommer utlåningen till barn och unga från områden med större ekonomiska utmaningar bli

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2024/00267

mindre. Samtidigt är en del av Fritidsbankens framgång att det är accepterat av den stora massan att låna saker från Fritidsbanken vilket minskar stigmatiseringen och en potentiell känsla av att Fritidsbanken är till för de som inte har råd att köpa egna saker.

Rapporten visar även att en större andel av de som lånar till organiserad idrott bor i områden med socio-ekonomiska utmaningar. Rapporten indikerar att Fritidsbanken kan ha en mer betydelsefull roll för gruppen barn och unga i socioekonomiskt svaga områden som vill delta i organiserad idrott. Att delta i föreningslivet kan utgöra ett sätt att bygga överbryggande socialt kapital i olika områden och mellan grupper. UNGA – enkäten som genomförs av Umeå kommun visar att det finns ett samband mellan att uppfatta familjens ekonomi som ”sämre än andras” och lägre föreningsaktivitet. Vi vet också att flickor i lägre utsträckning än pojkar är aktiva i en idrottsförening

Jämställdhetsutskottet anser, som Fritidsnämnden, att den första satsen i motionen bör beviljas och den andra avslås med hänvisning till att en grundligare utredning bör göras och finansiering säkras för att genomföra satsningen. I arbetet framåt bör konsuppleterad statistik användas för att synliggöra eventuella skillnader i utlåning och om behov av särskilda insatser finns för att möjliggöra och uppmuntra fler grupper att låna och testa utrustning. Detta kan med fördel ske i samverkan med föreningslivet. I det fortsatta arbetet bör även frågor om eventuell stigmatisering redogöras för och om det kan finnas andra lösningar och placeringar som är mer ändamålsenliga än Ersboda.

Beslutsunderlag

Motion 7/2024

Fritidsnämndens yttrande 2024-08-28

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson

Annika Dalén

Beslutet ska skickas till

kommunfullmäktige

[Click here to enter text.](#)

[Click here to enter text.](#)

[Click here to enter text.](#)

Umeå kommun
Fritidsnämnden

Protokollsutdrag
2024-08-28

§ 47

Diarienum: FN-2024/00019

Motion 7/2024: Utveckla och utöka Fritidsbankens verksamhet i Umeå; Lennart Arvidsson (V)

Beslut

Fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige

att bifalla den första att-satsen att göra en utredning.

att avslå den andra att-satsen.

Ärendebeskrivning

Lennart Arvidsson (V) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige med benämningen *Utveckla och utöka Fritidsbankens verksamhet i Umeå*. Motionen lyfter fram att Fritidsbanken i Umeå är en viktig del i att det ska finnas ett jämlikt fritids- och idrottsliv genom att få låna utrustning gratis. Vidare framhålls att samhället har genomgått en lågkonjunktur som lett till ökade kostnader där också idrottsutrustning blir allt kostsammare för föräldrar. Motionären anser att Umeå kommun bör se över hur konceptet med Fritidsbanken kan utvecklas för att möta det ökade behovet samt att Ersboda ska vara ett huvudalternativ för att etablera en till Fritidsbank.

Vänsterpartiet yrkar:

att Umeå kommun utreder och skapar förutsättningar för att utöka Fritidsbankens verksamhet genom att starta en Fritidsbank på Ersboda.

att processen med att etablera Fritidsbanken på Ersboda inleds senast två år efter det att motionen antagits av Umeå kommunfullmäktige.

Fritidsnämndens yttrande

Fritidsbanken Umeå är en ideell organisation som drivs av RF-SISU Västerbotten och dess sociala företag Idrottsservice Västerbotten. RF-SISU Västerbotten är huvudman för Fritidsbanken Umeå som är medlem i den ideella föreningen Fritidsbanken Sverige. Fritidsbankens syfte är att låna ut sport- och friluftsutrustning och att göra idrotts- och

fritidsaktiviteter tillgängliga för alla, oavsett ekonomiska förutsättningar. Grundpelarna är att alla får låna, allt är gratis och att återanvända utrustning. I princip all utrustning är skänkt till Fritidsbanken. Butiken finns på Ålidhems centrum men delar av verksamheten sker utanför butiken till exempel i samverkan med skolor och föreningsliv.

Finansieringen av Fritidsbanken Umeå hade mellan åren 2018 till 2022 kortsiktiga lösningar vilket medförde osäkerhet och svårigheter att upprätthålla en bra långsiktig verksamhet. Utifrån de ekonomiska perspektiven samt att Fritidsbankens arbete går i linje med flera av Umeå kommuns mål ingick Umeå kommun ett idéburet offentligt partnerskap, IOP, 2023-2025. Syftet med partnerskapet är att utveckla ett långsiktigt samarbete och skapa en hållbar finansiering för Fritidsbanken Umeå över tid.

Efter den inkomna motionen har fritidsförvaltningen tillsammans med Fritidsbanken Umeå gjort en mindre utredning att ta hänsyn till i en eventuell vidare utredning.

- Fritidsbanken Umeå ser positivt på att etablera en ny Fritidsbank för att skapa en socialt hållbar resurs som gynnar både individer och samhället som helhet.
- Butiken på Ålidhem är framgångsrik och efterfrågan är större än vad som kan hanteras idag.
- Butiken på Ålidhem är trångbodd vilket gör att de idag inte kan tillvarata all utrustning som lämnas in.
- Fritidsbanken är en del av den cirkulära ekonomin. Genom att låna utrustning istället för att köpa nytt minskas resursförbrukningen och bidrar till en mer hållbar framtid.
- Fritidsbanken Umeå anser att Ersboda är det område de vill prioritera. Statistik från 2023 visar att endast 3 % av låntagarna är från Ersboda och 47 % från Ålidhem.

Ekonomi

För att kunna öppna en till Fritidsbank i Umeå krävs förutsättningar såsom lokal, personal, medel för löpande kostnader samt ytterligare transportmedel. Utifrån kostnader Fritidsbanken har idag för butiken på Ålidhem redovisas uppskattade kostnader nedan. Det är både en årlig kostnad samt en trolig kostnad för uppbyggnad av en ny butik.

Umeå kommun
Fritidsnämnden**Protokollsutdrag**
2024-08-28

Beräkningen baseras på en lokal med en yta på 700 kvm samt nya inventarier. Kostnaderna kan bli mindre om lokalytan minskar samt genom att köpa begagnade inventarier.

Årlig kostnad

Lokal:	1,0 mnkr
Personal:	1,2 mnkr
Övriga kostnader:	0,5 mnkr
<u>Transport:</u>	<u>0,2 mnkr</u>
Totalt:	2,9 mnkr

Kostnad för uppbyggnad av butik - engångskostnad

Butiksinredning:	0,5 mnkr
Byggmaterial:	0,1 mnkr
<u>Verkstad:</u>	<u>0,2 mnkr</u>
Totalt:	0,8 mnkr

Sammanfattningsvis krävs det en årlig budget på 2,9 mnkr samt en uppstartskostnad på 0,8 mnkr för att öppna en till Fritidsbank i Umeå. Det befintliga IOP mellan Umeå kommun och Fritidsbanken Umeå har en årlig budget på 1,5 mnkr, främst för personalkostnader. Kommunstyrelsen finansierar med 1 mnkr och fritidsnämnden med 0,5 mnkr. Om ett beslut tas att starta en till Fritidsbank i Umeå bör den ingå i det redan befintliga IOP med en utökning av budget.

Förvaltningen har tolkat den första att-satsen som att motionären vill att en större utredning ska göras innan kommunen tar beslut om att inrätta en till Fritidsbank i Umeå. Fritidsnämnden föreslår därför kommunfullmäktige att bifalla den första att-satsen att göra en utredning.

Fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå den andra att-satsen. Beslutet att etablera en Fritidsbank på Ersboda kan inte tas innan en utredning är genomförd.

Beslutsunderlag

Motion 7/2024

Beredningsansvariga

Monica Svonni, verksamhetschef Föreningsbyrå/stab

Umeå kommun
Fritidsnämnden

Protokollsutdrag
2024-08-28

Fritidsnämnden beslutsordning

Yrkanden

Lennart Arvidsson (V) med instämmande av **Joline Göttfert (M)** och **Roger Persson (M)** – bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut. Fritidsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att bifalla den första att-satsen att göra en utredning och att avslå den andra att-satsen.

Beslutet ska skickas till

KS diarium

Motion till Umeå kommunfullmäktige, 2024-03-01

Utveckla och utöka Fritidsbankens verksamhet i Umeå

Fritidsbanken är som ett bibliotek, fast med sport- och friluftsprylar, där allmänheten kan låna utrustning för en aktiv fritid, som t.ex. skidor, skridskor, inlines, flytvästar, tält, bollar av olika slag, klubbor, fiskespön, fotbollsskor, hjälmar, stormkök och mycket mer. Tyvärr finns det många barn och ungdomar som av ekonomiska skäl aldrig får chansen att pröva på vissa sporter eller fritidsaktiviteter, och därför är Fritidsbanken en viktig institution för ett jämlikt fritids- och idrottsliv. Utrustningen på Fritidsbanken återanvänds dessutom till dess att hela livslängden är utnyttjad, vilket är bra för både folket och miljön.

Vänsterpartiet har sedan länge varit pådrivande för att starta en sådan utlåningsverksamhet och också skapa rimliga ekonomiska förutsättningar för en sådan ”bank” i Umeå. Vi blev därför glada när Västerbottens idrottsförbund tog initiativet till att Fritidsbanken på Ålidhem äntligen kunde slå upp portarna 2018. Det blev en succé, och Fritidsbanken i Umeå blev prisbelönt flera gånger om och även utsedd till den bästa av sitt slag i landet. Umeå kommun och Västerbottens idrottsförbund har nu tecknat ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) vilket fördjupar och förbättrar samarbetet och skapar en bättre ekonomisk stabilitet för Fritidsbanken.

Samhället har genomgått en lågkonjunktur som lett till högre priser på allt från livsmedel, boendekostnader och drivmedel. Alla har fått lite mindre i plånboken och idrottsutrustning blir allt kostsammare för föräldrar. Samtidigt är det hög press på den befintliga Fritidsbanken på Ålidhem med långa köer som följd under vissa perioder. Vi tycker därför att det är hög tid att Umeå kommun ser över hur konceptet med Fritidsbanken kan utvecklas för att möta det ökade behovet.

Ersboda är ett av de områden i kommunen som har störst socioekonomiska utmaningar. Barn och unga som bor på Ersboda har dessutom en anseilig sträcka att färdas för att ta sig till den befintliga Fritidsbanken på Ålidhem, vilket försvårar för dessa att ta del av utbudet. Därför föreslår vi att Ersboda ska vara ett huvudalternativ när kommunen letar efter en lämplig stadsdel att etablera en andra fritidsbank i Umeå. Då detta förslag är förknippat med vissa kostnader för kommunen ser vi en tidshorizont på ungefär två år för etablerandet av denna fritidsbank, vilket möjliggör tillskapande av adekvata budgetförutsättningar för berörda nämnder.

Vänsterpartiet yrkar:

att Umeå kommun utreder och skapar förutsättningar för att utöka Fritidsbankens verksamhet genom att starta en fritidsbank på Ersboda.

att processen med att etablera Fritidsbanken på Ersboda inleds senast två år efter det att motionen antagits av Umeå kommunfullmäktige.

Lennart Arvidsson

Vänsterpartiet

Tjänsteskrivelse

2024-10-30

Kommunfullmäktiges
jämsälldhetsutskott

Diariennr: KS-2023/00933

Motion 21/2023: Genomför en extern granskning av studieförbunden; Kjerstin Widman (M)

Förslag till beslut

Jämsälldhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige
Att avslå motionen

Ärendebeskrivning

Moderaterna föreslår i motion 21/2023 kommunfullmäktige att uppdra till kulturnämnden att initiera en extern granskning av samtliga studieförbund för den verksamhet som studieförbunden har sökt stöd för och betalats ut medel till de senaste åren.

Motionären lyfter granskningar som tidigare visat brister i kontroll och uppföljning av bidrag till studieförbund och att det är viktigt att säkerställa att skattemedel inte går till fusk, eller i värsta fall extremister som motarbetar vårt demokratiska system.

Kulturnämnden har yttrat sig och föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Jämsälldhetsutskottets yttrande

Kulturnämnden har i sitt yttrande detaljerat redogjort för hur systemet för internkontroller och efterkontroller för studieförbunden fungerar och hur detta de senaste åren har utvecklats på begäran av Folkbildningsrådet och regeringen. Jämsälldhetsutskottet instämmer i kulturnämndens bedömning av att nuvarande kontrollsystem, med de skärpningar som gjorts, är tillräckligt och att ytterligare extern granskning inte är nödvändig.

Vidare vill jämsälldhetsutskottet lyfta vikten av studieförbunden som en central aktör för att stärka den sociala hållbarheten. Ett starkt och självständigt föreningsliv ligger i Umeå i linje med de prioriteringar som finns i Umeå kommuns strategiska plan 2016–2028. Folkbildningen lyfts också särskilt i kommunens kulturpolitiska program där det konstateras att *”Ett omfattande, fritt och aktivt konst-och kulturliv, en bred folkbildning och en rik amatörkultur ökar människors engagemang, kunskap och möjligheter att komma till tals.”*. Utgångspunkten för studieförbundens

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2023/00933

arbete med demokrati är att individen genom bildning ökar sitt intresse och sin förmåga att delta i samhällsbygget. Bildningsresan blir i sig en demokratisk aktivitet, och genom bildade medborgare stärks demokratin.

Studieförbund är varken myndigheter eller andra offentliga verksamheter och att öka den administrativa bördan på dem bör göras med försiktighet då det riskerar att också underminera viljan till ideellt engagemang och förutsättningar för folkbildning.

Beslutsunderlag

Motion 21/2023

Kulturnämndens yttrande

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Beslutet ska skickas till

Motionären

Kulturnämnden

Förnamn, Efternamn

Befattning

Annika Dalén

Utvecklingsstrateg

jämställdhet

Umeå kommun
Kulturnämnden

Protokollsutdrag
2024-05-23

---

§ 41

Diarienum: KU-2023/00063

Remiss: Genomför en extern granskning av studieförbunden, dnr KS-2023/00933

Beslut

Kulturnämnden beslutar

att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen enligt yttrande nedan.

Reservation

Anton Bergström Nord (M), Kjerstin Widman (M) reserverar sig mot beslutet. Se kulturnämndens beslutsordning nedan.

Protokollsanteckning

Alex Nilsson (L) - avstår från att ta ställning till motionen till förmån för yttrande i kommunfullmäktige.

Anna-Karin Sjölander (C) - avstår från att ta ställning till motionen till förmån för yttrande i kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Kjerstin Widman (M) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige med förslag att uppdra till kulturnämnden att initiera en extern granskning av samtliga studieförbund för den verksamhet som studieförbunden har sökt stöd för och betalats ut medel till de senaste åren.

Kulturnämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att yttra sig över motionen.

Yttrande

Studieförbunden har de senaste åren utvecklat kontrollen av sina verksamheter, på begäran av Folkbildningsrådet och regeringen.

Umeå kommun
Kulturnämnden

Protokollsutdrag
2024-05-23

Förbunden för egna kontroller, internkontroller, som när året är slut kontrolleras av Folkbildningsrådet i vad som kallas efterkontroller, där ytterligare korrigeringar görs i efterhand.

Studieförbunden arbetar med en gemensam databas som heter Gustav (Gemensam Utveckling av Studieförbundens Administrativa Verksamhetssystem). Gustav är förbundsomfattande, och alla aktiva studieförbund idag arbetar med Gustav (ej RF/Sisu, som har egna system). I det systemet rapporteras alla studiecirklar, deltagare, adresser och personuppgifter mellan studieförbunden, och det underlättar att hitta krokar och dubbelnärvaro.

Kontrollerna av studieförbundens verksamheter har utvecklats löpande de senaste åren för att säkerställa att bidragsmedel inte går till obehörig verksamhet. Utöver det är 2024 det sista året med det gamla systemet för statsbidrag. Under 2025 kommer statsbidraget baseras på kommande verksamhet i stället för genomförd verksamhet. Kontroller kommer fortfarande göras, men förutsättningarna för statsbidrag kommer förändras.

Regeringen har även under april 2024 tillsatt Pia Brundin, tidigare utredare på Statskontoret och Riksrevisionen, som revisor i Folkbildningsrådet och Studieförbundet RF/Sisu till och med den 1 juni 2026. Som revisor ska Brundin granska hur uppföljning och utvärdering lever upp till de krav regeringen har ställt på folkbildningen.

Gustav

Studieförbunden arbetar med en gemensam databas som kallas Gustav (Gemensam Utveckling av STudieförbundens Administrativa Verksamhetssystem). Gustav har införts av, och ägs av bransch- och intresseorganisationen Studieförbunden. I det systemet rapporteras alla studiecirklar, deltagare, adresser och personuppgifter av och mellan studieförbunden, och det underlättar att hitta krokar och dubbelnärvaro. Gustavgruppen, som ligger bakom Gustav, bildades 1996, och de senaste femton åren har alla studieförbund varit anslutna till Gustav utom Folkuniversitetet som började använda systemet först 2023.

Varje avdelning (lokalt kontor) ansvarar för att följa upp eventuella krockar och dubbelrapporteringar. Krockar kan exempelvis innebära tillfällen då en unik person går från ett kurstillfälle till ett annat och rapporteras in inom tidsramarna för de båda kurserna, eller tätt inpå ett annat kurstillfälles början. Om restid är en faktor anses även detta som en krock som ska följas upp. Dubbelrapportering är när en unik persons närvaro registrerats på två kurstillfällen under samma klockslag. Uppstår krockar eller dubbelrapporteringar internt följer det studieförbund där det rapporterats upp det själva. Om krock eller dubbelrapportering uppstått inom verksamhet hos ett annat studieförbund för de en dialog mellan varandra om hur det ska följas upp, samt hur man ska gå vidare.

Runt årsskiftet 2020 – 2021 infördes en funktion som tillåter studieförbunden att på central nivå samköra den data som rapporteras in i Gustav. Genom det kan förbunden se volymer av verksamhet, vilka cirkelledare och studiecirkel som är aktiva, vilka deltagare som med BankID anmäler närvaro samt var krockar och dubbelrapporteringar sker både inom det enskilda förbundet samt med andra förbund. Resultatet förs in i Power BI och ses över centralt. Krockar och dubbelrapporteringar syns inte för de lokala avdelningarna, utan endast på central nivå. När en krock eller dubbelrapportering sker granskas den av en kvalitets- och granskningsgrupp med representanter från alla studieförbund. Kvalitets- och granskningsgruppen rapporterar till avdelningarna där krock eller dubbelrapportering inträffat, och förbunden följer upp på lokal nivå.

När en unik person rapporterar in många närvarotimmar i studiecirkel, hos ett eller flera förbund, följs dessa upp av de förbund personen verkar inom. En unik person får delta i upp till 480 timmar studiecirkelverksamhet per år, men riskerar därmed att falla in under de faktorer som följs upp under internkontrollen. Eftersom Gustav är en gemensam databas flaggar studieförbunden för varandra om personer och studiecirkel med högt antal deltagande och stora mängder verksamhet.

Internkontroller

Internkontroller är något som alla studieförbund utför årligen på begäran av och med instruktioner från Folkbildningsrådet. Studieförbunden förväntas arbeta med risk- och sårbarhetsanalyser, samarbeta med andra

studieförbund för att identifiera risker och utreda avvikelser, arbeta med egenkontroller, registerbaserad kontroll och rimlighetskontroller. Det innefattar ett systematiskt kvalitetsarbete och en intern styrning och kontroll av den egna och andra förbunds verksamheter. Dessa kontroller ska sedan redovisas till Folkbildningsrådet med ett revisorsintyg som visar att den statsbidragsberättigade verksamheten och kontrollen av den har utförts korrekt.

Syftet med internkontroll är att arbeta förebyggande och att systematiskt kontrollera och följa upp verksamheten som utförs under pågående verksamhetsår. På så sätt kan studieförbundet undvika att bli rättat i efterhand när verksamhetstimmar rapporteras in till Folkbildningsrådet.

Varje studieförbunds riksförbundsstyrelse är ytterst ansvarigt för att regional och kommunal verksamhet sköter kontrollen och rapporteringen i Gustav. Därigenom säkerställer studieförbunden att verksamheten genomförs i linje med folkbildningspolitikens mål och syften samt gällande regler och anvisningar för den statsbidragsberättigade folkbildningen, Folkbildningsrådets villkor, studieförbundens gemensamma överenskommelser och de egna riktlinjerna för folkbildningsverksamheten.

Under internkontrollen finns en samling riskfaktorer som studieförbunden gemensamt undersöker:

- Samverkanspart med stora volymer (kostnadsersättningar och verksamhetsvolym).
- Efterregistrering av verksamhet i Gustav.
- Dubbelrapportering av verksamhet (krockar med andra studieförbund och krockar internt).
- Cirkelledarens erfarenhet och ledarvana.
- Jäv.

Studieförbunden kan välja att avsluta samarbeten där felaktigheter förekommer.

Efterkontroller

När verksamhetsåret är slut genomförs en efterkontroll av föregående år där riksförbundet eller styrelsen samordnar och regionerna bistår.

Efterkontrollen genomförs med instruktioner, urval och kontrollparametrar av Folkbildningsrådet. Genom efterkontrollen kan eventuella felaktigheter och problem upptäckas och om studieförbunden har feltolkat Folkbildningsrådets instruktioner och förväntningar, både lokalt som regionalt och på riksnivå.

Efterkontroll innebär att utföra granskning av föregående års verksamhet genom verksamhetsstatistik från SCB, kvalitativa redovisningar från förbunden samt i vissa fall uppföljningsbesök. En rapport lämnas till Folkbildningsrådet med föregående års synpunkter och problem som ska tas hänsyn till under internkontrollen av nästa verksamhetsår.

Bild av Folkuniversitetets verksamhetsuppföljning från deras hemsida.

Det nya statliga bidragssystemet

Från och med den 1 januari 2024 gäller nya villkor om statlig fördelning av bidrag till studieförbundens verksamhet.

Den tidigare bidragsfördelningen baserades på antalet verksamhetstimmar som genomförts under de tre föregående åren. Det nya statliga systemet kommer i stället att baseras på verksamhetsåtagande från varje studieförbund, som för den kommande treårsperioden beskriver vilken verksamhet de kommer att genomföra, vilka målgrupper de vill nå samt hur folkbildning ska bedrivas. Dessa åtaganden kommer sedan bedömas av Folkbildningsrådet tillsammans med yttranden från en oberoende bedömningsgrupp, och beslut om bidragsandel kommer fattas av Folkbildningsrådets styrelse. Bidragsdelen kommer vara fast under treårsperioden 2025 - 2027, men kan påverkas om det finns verksamhetsbrister, om nya studieförbund kommer till eller

om stödets grundförutsättningar förändras. Skulle det vara så att studieförbundet inte har genomfört vad man har planerat kan det bli återbetalningsskyldigt.

Syftet med det nya statliga bidragssystemet är att främja kvaliteten på folkbildningen, minska volymjakt och uppmuntra till tydligare profilerad studieförbundsverksamhet. Verksamheterna förväntas även bli mer förutsägbara över tid och systemet kommer underlätta för förbunden att bedriva en långsiktig planering.

Umeå kommuns stöd till studieförbunden

Varje år får de studieförbund som bedriver verksamhet i Umeå kommun och uppfyller statens villkor för att erhålla statsbidrag ansöka om stöd av Umeå kommun, via kulturnämnden. Detta stöd handläggs av kulturkonsumenten på Föreningsbyrån. Kulturnämnden har sedan 2016 årligen budgeterat 8,6 miljoner kronor att fördela ut till de tio studieförbunden, som nu är nio med Kulturens Bildningsverks avveckling. RF/Sisu ansöker inte om detta stöd. Studieförbundens kommunala stöd bygger på Folkbildningsrådets fördelningskriterier som delas in i organisationsbidrag (10% av stödet), tillgänglighetsbidrag (8% av stödet) och verksamhetsbidrag (82% av stödet). Dessa bidrag beräknas utifrån föregående års rapporterade studietimmar och unika deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet, samt antalet kulturprogram.

Umeå kommuns stöd till studieförbunden utgår från det mål som riksdagen beslutat om för folkbildningspolitiken 2019:

”Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.”

Studieförbunden söker stöd via Föreningsbyrån i Umeå kommuns bokning- och bidragssystem. Ansökan innehåller föregående års verksamhetsredovisning (STUV), den senaste verksamhetsberättelsen, verksamhetsplan för kommande år och ekonomisk redovisning. När de har ansökt förs förbundens rapporterade och genomförda verksamhet in i en schablon. Schablonen beräknar utifrån de senaste tre årens rapporterade verksamhet hur mycket de ska beviljas. Det betyder att stödet är rörligt från år till år, och att förbunden inte har några fasta bidrag från Umeå kommun. Kulturnämnden har dock beslutat i reglerna

för det kommunala stödet till studieförbunden att de måste ha uppnått minst 50 unika deltagare och 250 studietimmar för att vara beviljade stöd. Har ett förbund beviljats stöd föregående år men inte uppnått den ovan angivna gränsen av verksamhet, beviljas 50% av det beräknade anslaget. Resterande 50% av det beräknade anslaget portioneras ut till de andra studieförbunden. Har förbundet ej beviljats stöd föregående år, men kvalificerar sig för anslag innevarande år ska 50% av beräknat anslag beviljas. Eventuella andra uteblivna medel fördelas till övriga studieförbund genom att dessa tillförs potten för verksamhetsbidrag.

Utöver det förs dialog med studieförbunden vid behov, till exempel över plötsliga öknningar eller minskningar av verksamhet och deltagarantal jämfört med tidigare år.

Beslutsunderlag

Motion 21/2023: Genomför en extern granskning av studieförbunden (M)

Beredningsansvariga

Leif Mårtensson
Daniel Vikström

Kulturnämndens beslutsordning

Yrkande

Helena Smith (S), Sofia Wiesler (MP) och Thérèse Löfvenius Nilsson (V) – bifall till att avslå motionen och bifall till tjänsteskrivelsens yttrande.

Anton Bergström Nord (M) – bifall till motionen

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot Moderaternas förslag.
Kulturnämnden beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Reservation

Moderaterna reserverar sig mot beslutet med motivering att det förvisso är positivt att den egenkontroll som studieförbunden själva gör har förbättrats. Det är dock inte på något sätt samma sak som om en extern part går igenom och granskar verksamheten. Givet att det återkommande avslöjats stora härvor inom studieförbunden runt om i landet under långt tid trots lofvärda planer om bättring kring kontroll vidhåller Moderaterna

Umeå kommun
Kulturnämnden

Protokollsutdrag
2024-05-23

---

i kulturnämnden behovet av att tillsätta extern granskning och vill föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen.

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se KS-2023/00933

Motion till Umeå kommunfullmäktige

Genomför en extern granskning av studieförbunden

Folkbildning sker organiserat i studieförbund och folkhögskolor i Sverige. Staten stöttar studieförbunden ekonomiskt och syftet med det är att det ska bidra till bland annat stärkt demokrati, engagemang i samhället och höjd utbildnings- och bildningsnivå. Utöver statsbidrag från staten får studieförbunden också ofta stöd från kommuner och regioner för sin folkbildningsverksamhet. År 2023 har Umeå kommun avsatt 8,6 miljoner kronor i stöd till studieförbund.

Med jämna mellanrum väcks frågor kring studieförbundens verksamheter, och huruvida det fuskas eller inte. Det är viktigt att hela tiden arbeta med att motverka fusk och välfärdsbrottslighet, samt se till så att skattebetalarnas pengar går till rätt saker.

I Umeå avslöjades år 2015 ett omfattande fusk i ett av studieförbunden, där det rörde sig om mångmiljonbelopp som hade betalats ut felaktigt. Man fann bland annat att 60 procent av verksamheten som hade inrapporterats under ett år inte hade ägt rum. Den aktuella lokalavdelningen lades därefter ned som en konsekvens. Även fusk i andra studieförbund har upptäckts, vilket påtalats på nationell nivå.

Riksrevisionens granskning från år 2022 visar att kontroll och uppföljning brister i alla led, och att det finns tydliga tecken på att statsbidraget går till annat än folkbildning. Ett grundproblem som Riksrevisionen lyfter är att kontrollsystemet inte tillräckligt effektivt på att fånga upp fel och fusk. Pengarna har i stället gått till sådant som privat konsumtion och kommersiella verksamheter. Hela 44 procent av de granskade studiecirkelarna saknade tillräckliga underlag för utbetalningar. Nästan vartannat evenemang hade alltså sådana brister att några skattepengar aldrig skulle ha betalats ut.

Umeå kommun måste säkerställa att invånarnas skattemedel inte går till fusk, eller i värsta fall extremister som motarbetar vårt demokratiska system. Moderaterna i Umeå vill därför se en extern granskning av samtliga studieförbund. Det behövs en total genomlysning av studieförbunden från en extern part för att säkerställa att skattemedel inte har gått till fel saker eller har fuskats med. En granskning skulle också stärka förtroendet och tillförlitligheten i handläggningen av stöden.

Med anledning av ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige att besluta

att uppdra till kulturnämnden att initiera en extern granskning av samtliga studieförbund för den verksamhet som studieförbunden har sökt stöd för och betalats ut medel till de senaste åren

Umeå 2023-12-08

Kjerstin Widman, kommunfullmäktigeledamot (M)

Tjänsteskrivelse

2024-10-31

Kommunfullmäktiges
jämsälldhetsutskott

Diariernr: KS-2024/00954

Informationer 2024-11-07

Förslag till beslut

Jämsälldhetsutskottet beslutar

att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Annika Dalén och Linda Gustafsson informerar om aktuella händelser inom jämsälldhetsområdet.

Beslutsunderlag

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till

Förnamn, Efternamn
Befattning

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare